

SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 7

Rozeslána dne 8. března 2017

Cena Kč 113,-

O B S A H:

13. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Mezinárodní úmluvy na ochranu všech osob před nuceným zmizením
 14. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody mezi Ministerstvem zemědělství České republiky a Ministerstvem lesního hospodářství Běloruské republiky o spolupráci v oblasti lesního hospodářství
-

13**SDĚLENÍ****Ministerstva zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 20. prosince 2006 byla v New Yorku přijata Mezinárodní úmluva na ochranu všech osob před nuceným zmizením.

Jménem České republiky byla Úmluva podepsána v New Yorku dne 19. července 2016.

S Úmluvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky ji ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, deponitáře Úmluvy, dne 8. února 2017.

Při ratifikaci Úmluvy bylo učiněno následující prohlášení České republiky: „V souladu s čl. 31 odst. 1 Mezinárodní úmluvy o ochraně všech osob před nuceným zmizením prohlašuje Česká republika, že uznává působnost Výboru pro nucená zmizení přijímat a posuzovat oznámení podávaná jednotlivci podléhajícími jurisdikci Výboru pro nucená zmizení nebo jménem jednotlivců podléhajícími jurisdikci Výboru pro nucená zmizení, kteří tvrdí, že jsou obětí porušení ustanovení Mezinárodní úmluvy o ochraně všech osob před nuceným zmizením Českou republikou.“

V souladu s čl. 32 Mezinárodní úmluvy o ochraně všech osob před nuceným zmizením prohlašuje Česká republika, že uznává působnost Výboru pro nucená zmizení přijímat a posuzovat oznámení, v nichž účastnický stát tvrdí, že jiný účastnický stát neplní své závazky podle Mezinárodní úmluvy o ochraně všech osob před nuceným zmizením.“

Úmluva vstoupila v platnost na základě svého článku 39 odst. 1 dne 23. prosince 2010. Pro Českou republiku vstupuje v platnost podle odstavce 2 téhož článku dne 10. března 2017.

Anglické znění Úmluvy a její překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

PŘEKLAD

Mezinárodní úmluva na ochranu všech osob před nuceným zmizením**Preamble**

Účastnické státy této úmluvy,

s ohledem na závazek států, obsažený v Chartě Organizace spojených národů, prosazovat všeobecné respektování a dodržování lidských práv a základních svobod,

s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,

připomínající Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a ostatní příslušné mezinárodní smluvní dokumenty v oblasti lidských práv, humanitárního práva a mezinárodního trestního práva,

připomínající rovněž Deklaraci o ochraně všech osob před nuceným zmizením, přijatou Valným shromážděním Organizace spojených národů v jeho rezoluci 47/133 z 18. prosince 1992,

vědomy si mimořádné závažnosti nuceného zmizení, které je trestným činem a, za určitých okolností stanovených mezinárodním právem, trestným činem proti lidskosti,

rozhodnuty předcházet nuceným zmizením a bojovat proti beztrestnosti trestného činu nuceného zmizení,

s ohledem na právo každé osoby nebýt podrobena nucenému zmizení, na právo oběti na spravedlnost a odškodnění,

potvrzující právo jakékoli oběti znát pravdu o okolnostech nuceného zmizení a osudu zmizelé osoby a právo za tímto účelem svobodně zjišťovat, dostávat a sdělovat informace,

se dohodly na následujících člancích:

Část I**Článek 1**

1. Nikdo nesmí být podroben nucenému zmizení.

2. Nucené zmizení nelze ospravedlnit poukazem na jakékoli výjimečné okolnosti, ať již se jedná o válečný stav nebo hrozbu války, vnitrostátní politickou nestabilitu nebo jakýkoli jiný stav veřejného ohrožení.

Článek 2

Pro účely této úmluvy se „nuceným zmizením“ rozumí zatčení, zadržení, únos nebo jakýkoli jiný způsob zbavení svobody provedený zmocněnci státu nebo osobami či skupinami osob jednajícími z pověření, s podporou či tichým souhlasem státu, po němž

následuje odmítání přiznat, že došlo ke zbavení svobody, nebo utajování osudu či místa pobytu zmizelé osoby, čímž se taková osoba ocitá mimo ochranu zákona.

Článek 3

Každý účastnický stát přijme příslušná opatření s cílem vyšetřit činy vymezené v článku 2, spáchané osobami či skupinami osob jednajícími bez pověření, podpory či tichého souhlasu státu, a postavit odpovědné osoby před soud.

Článek 4

Každý účastnický stát přijme opatření potřebná k zajištění, aby nucené zmizení bylo trestným činem podle jeho trestního práva.

Článek 5

Rozsáhlé nebo systematické provádění nucených zmizení je trestným činem proti lidskosti ve smyslu platného mezinárodního práva a musí z něj být vyvozeny důsledky stanovené takovým platným mezinárodním právem.

Článek 6

1. Každý účastnický stát přijme opatření potřebná k vyvození trestní odpovědnosti alespoň vůči:

(a) jakékoli osobě, která spáchá či nařídí nucené zmizení nebo navádí či podněcuje ke spáchání nuceného zmizení, dopustí se pokusu nuceného zmizení, je spolupachatelem či účastníkem nuceného zmizení;

(b) nadřízenému, který:

(i) znal či vědomě nebral v úvahu informace jednoznačně nasvědčující tomu, že podřízení skutečně podléhající jeho pravomoci a kontrole páchalí nebo se připravovali spáchat trestný čin nuceného zmizení;

(ii) skutečně vykonával odpovědnost a kontrolu vůči činnostem, které měly souvislost s trestným činem nuceného zmizení; a

(iii) nepřijal veškerá potřebná a přiměřená opatření ve své moci s cílem předcházet páchání nuceného zmizení, potlačovat ho nebo předat tuto záležitost příslušným orgánům k vyšetřování a stíhání;

(c) Pododstavcem (b) tohoto článku není dotčena zvýšená míra odpovědnosti, která se podle platného mezinárodního práva vztahuje na vojenského velitele nebo osobu skutečně jednající jako vojenský velitel.

2. Trestný čin nuceného zmizení nelze ospravedlnit poukazem na jakýkoli příkaz či pokyn jakéhokoli veřejného orgánu, civilního, vojenského či jiného.

Článek 7

1. Každý účastnický stát stanoví za trestný čin nuceného zmizení odpovídající tresty, které zohlední jeho mimořádnou závažnost.

2. Každý účastnický stát může stanovit:

(a) polehčující okolnosti zejména pro osoby, které poté, co byly zapojeny do spáchání nuceného zmizení, účinně přispěly k tomu, že zmizelá osoba byla nalezena živá, nebo umožnily objasnění případů nuceného zmizení nebo zjištění pachatelů nuceného zmizení;

(b) aniž by tím byly dotčeny jiné postupy trestního řízení, přitěžující okolnosti zejména v případě smrti zmizelé osoby nebo páchání nuceného zmizení na

těhotných ženách, mladistvých, postižených nebo jiných zvláště bezbranných osobách.

Článek 8

Aniž by tím byl dotčen článek 5,

1. účastnický stát, který v případě nuceného zmizení uplatňuje promlčecí dobu, přijme opatření potřebná k zajištění, aby promlčecí doba pro zahájení trestního řízení:

- (a) byla dlouhá a úměrná mimořádné závažnosti tohoto trestného činu;
- (b) počínala běžet v okamžiku ukončení trestného činu nuceného zmizení, s ohledem na jeho průběžnou povahu.

2. Každý účastnický stát zaručí právo obětí nuceného zmizení na účinnou nápravu v průběhu promlčecí doby.

Článek 9

1. Každý účastnický stát přijme opatření potřebná ke stanovení jeho příslušnosti k výkonu jurisdikce ve věci trestného činu nuceného zmizení:

- (a) když je trestný čin spáchán na jakémkoli území podléhajícím jeho jurisdikci nebo na palubě lodi registrované či letadla registrovaného v tomto státu;
- (b) když je údajný pachatel jedním z jeho státních občanů;
- (c) když je zmizelá osoba jedním z jeho státních občanů a účastnický stát to uzná za vhodné.

2. Každý účastnický stát rovněž přijme taková opatření, která mohou být případně zapotřebí ke stanovení jeho příslušnosti k výkonu jurisdikce v případě trestného činu nuceného zmizení, když se údajný pachatel zdržuje na jakémkoli území podléhajícím jeho jurisdikci, s výjimkou případů, kdy údajného pachatele vydá či předá do jiného státu v souladu se svými mezinárodními závazky nebo ho předá mezinárodnímu trestnímu tribunálu, jehož jurisdikci tento účastnický stát uznal.

3. Tato úmluva nevylučuje jakoukoli další trestní jurisdikci vykonávanou v souladu s vnitrostátním právem.

Článek 10

1. Poté, co se prověřením informací, které má k dispozici, ujistí, že ho k tomu okolnosti opravňují, jakýkoli účastnický stát, na jehož území se zdržuje osoba podezřelá ze spáchání trestného činu nuceného zmizení, vezme tuto osobu do vazby nebo přijme jiná zákonná opatření potřebná k zajištění její přítomnosti. Vazba a jiná zákonná opatření se řídí ustanoveními práva tohoto účastnického státu, ale smí trvat pouze po dobu potřebnou k zajištění přítomnosti osoby během trestního, předávacího nebo vydávacího řízení.

2. Účastnický stát, který přijal opatření uvedená v odstavci 1 tohoto článku, okamžitě provede předběžné šetření či vyšetřování ke zjištění skutkového stavu. Účastnické státy uvedené v článku 9 odstavci 1 informuje o opatřeních, která přijal na základě odstavce 1 tohoto článku, včetně zadržení a okolností opravňujících k zadržení, a o zjištěných plynoucích z jeho předběžného šetření či vyšetřování, a sdělí, zda hodlá vykonávat svou jurisdikci.

3. Jakákoli osoba držená ve vazbě podle odstavce 1 tohoto článku se může okamžitě spojit s nejbližším příslušným představitelem státu, jehož je státním občanem, nebo, jedná-li se o osobu bez státního občanství, s představitelem státu, v němž obvykle pobývá.

Článek 11

1. Účastnický stát, který má jurisdikci vůči území, na němž byla nalezena osoba, jež údajně spáchala trestný čin nuceného zmizení, musí, pokud tuto osobu nevydá či nepředá do jiného státu v souladu se svými mezinárodními závazky nebo ji nepředá mezinárodnímu trestnímu tribunálu, jehož jurisdikci uzná, věc předat příslušným orgánům za účelem stíhání.

2. Tyto orgány rozhodnou stejným způsobem jako v případě jakéhokoli běžného trestného činu závažné povahy podle práva tohoto účastnického státu. V případech uvedených v článku 9 odstavci 2 nesmí požadavky na rozsah dokazování potřebný pro účely stíhání a odsouzení být v žádném ohledu méně přísné než požadavky platné v případech uvedených v článku 9 odstavci 1.

3. Jakékoli osobě, proti níž bylo zahájeno řízení v souvislosti s trestným činem nuceného zmizení, musí být zaručeno spravedlivé zacházení ve všech stádiích řízení. Jakékoli osobě souzené pro trestný čin nuceného zmizení se musí dostat spravedlivého procesu před příslušným, nezávislým a nestranným soudem či tribunálem ustaveným podle zákona.

Článek 12

1. Každý účastnický stát zajistí, aby jakýkoli jednotlivec tvrdící, že osoba byla podrobena nucenému zmizení, měl právo oznámit tyto skutečnosti příslušným orgánům, které toto tvrzení ihned a nestranně prověří a v případě potřeby neprodleně zahájí důkladné a nestranné vyšetřování. V případě potřeby musí být podniknuty příslušné kroky s cílem zajistit, aby stěžovatel, svědci, příbuzní zmizelé osoby a jejich právní zástupce, jakož i osoby podílející se na vyšetřování, byli chráněni před veškerým špatným nakládáním či zastrahováním v důsledku této stížnosti nebo v důsledku poskytnutí jakýchkoli důkazů.

2. Jsou-li přiměřené důvody se domnívat, že osoba byla podrobena nucenému zmizení, orgány uvedené v odstavci 1 tohoto článku zahájí vyšetřování i pokud není podána oficiální stížnost.

3. Každý účastnický stát zajistí, aby orgány uvedené v odstavci 1 tohoto článku:

(a) měly pravomoci a zdroje potřebné k účinnému vedení vyšetřování, včetně přístupu k dokumentům a jiným informacím významným pro jejich vyšetřování;

(b) měly přístup, v případě potřeby na základě předchozího povolení soudního orgánu, který v této záležitosti rozhodne ihned, na jakékoli místo, kde jsou zadržovány osoby, nebo na jakékoli jiné místo, jsou-li přiměřené důvody se domnívat, že by se zde mohla nacházet zmizelá osoba.

4. Každý účastnický stát přijme potřebná opatření s cílem předcházet jednání ztěžujícímu průběh vyšetřování a toto jednání postihovat. Zejména zajistí, aby osoby podezřelé ze spáchání trestného činu nuceného zmizení neměly možnost ovlivňovat postup vyšetřování pomocí nátlaku či jednání spočívajícího v zastrahování či odvetných opatřeních, zaměřeného proti stěžovateli, svědkům, příbuzným zmizelé osoby či jejich právnímu zástupci nebo proti osobám podílejícím se na vyšetřování.

Článek 13

1. Pro účely vydávání mezi účastnickými státy se trestný čin nuceného zmizení nepovažuje za politický trestný čin nebo za trestný čin související s politickým trestným

činem nebo za politicky motivovaný trestný čin. Žádost o vydání na základě takového trestného činu tedy nelze zamítnout pouze z tohoto jediného důvodu.

2. Na trestný čin nuceného zmizení se pohlíží tak, jako kdyby byl zařazen mezi trestné činy podléhající vydání v jakékoli smlouvě o vydávání, která mezi účastnickými státy existovala před vstupem této úmluvy v platnost.

3. Účastnické státy se zavazují zařadit trestný čin nuceného zmizení mezi trestné činy podléhající vydání v jakékoli smlouvě o vydávání, která mezi nimi bude následně uzavřena.

4. Pokud účastnický stát, který vydání podmiňuje existencí smlouvy, obdrží žádost o vydání od jiného účastnického státu, s nímž nemá smlouvu o vydávání, může považovat tuto úmluvu za potřebný právní základ pro vydání pokud jde o trestný čin nuceného zmizení.

5. Účastnické státy, které vydání nepodmiňují existencí smlouvy, ve vztazích mezi sebou uznají trestný čin nuceného zmizení za trestný čin podléhající vydání.

6. Vydání se ve všech případech řídí podmínkami stanovenými právem dožádaného účastnického státu nebo platnými smlouvami o vydávání, zejména včetně podmínek týkajících se dolní hranice trestu požadované pro účely vydání a důvodů, z nichž může dožádaný účastnický stát vydání odmítnout nebo pro něj stanovit určité podmínky.

7. Žádné z ustanovené této úmluvy nelze vykládat tak, jako by stanovilo povinnost vydat v případě, že dožádaný účastnický stát má podstatné důvody se domnívat, že žádost byla podána za účelem stíhání nebo trestání osoby z důvodu jejího pohlaví, rasy, náboženství, národnosti, etnického původu, politického smýšlení či příslušnosti k určité společenské skupině, nebo že kladným vyřízením žádosti by této osobě byla způsobena újma z jakéhokoli z těchto důvodů.

Článek 14

1. Účastnické státy si navzájem poskytnou v co největší míře vzájemnou právní pomoc v souvislosti s trestním řízením zahájeným ve věci trestného činu nuceného zmizení, včetně poskytnutí veškerých důkazů potřebných pro řízení, které mají k dispozici.

2. Taková vzájemná právní pomoc se řídí podmínkami stanovenými vnitrostátním právem dožádaného účastnického státu nebo platnými smlouvami o vzájemné právní pomoci, zejména včetně podmínek týkajících se důvodů, z nichž dožádaný účastnický stát může odmítnout poskytnout vzájemnou právní pomoc nebo pro ni stanovit podmínky.

Článek 15

Účastnické státy budou navzájem spolupracovat a poskytnou si v co největší míře vzájemnou pomoc za účelem pomoci obětem nucených zmizení a pomoci při pátrání po zmizelých osobách, zjištění místa jejich pobytu a jejich propuštění na svobodu nebo, v případě smrti, jejich exhumace, zjištění jejich totožnosti a vrácení jejich ostatků.

Článek 16

1. Žádný účastnický stát nevyhostí, nevrátí („refouler“), nepředá ani nevydá osobu do jiného státu, pokud jsou podstatné důvody se domnívat, že této osobě by hrozilo, že bude podrobena nucenému zmizení.

2. Pro účely stanovení, zda takové důvody existují, vezmou příslušné orgány v úvahu veškeré související ohledy, podle okolností včetně existence soustavného hrubého, zjevného či masového porušování lidských práv nebo závažného porušování mezinárodního humanitárního práva v daném státu.

Článek 17

1. Nikdo nesmí být zadržován tajně.

2. Aniž by tím byly dotčeny jiné mezinárodní závazky účastnického státu týkající se zbavení svobody, každý účastnický stát ve svém právním řádu:

(a) stanoví podmínky, za nichž je možné nařídít zbavení svobody;

(b) určí orgány oprávněné nařídít zbavení svobody;

(c) zaručí, že jakákoli osoba zbavená svobody bude zadržována výhradně na oficiálně uznaných a dozorovaných místech výkonu zbavení svobody;

(d) zaručí, že jakákoli osoba zbavená svobody bude oprávněna komunikovat se svou rodinou, právním zástupcem či s jakoukoli jinou osobou podle vlastního výběru a být navštěvována svou rodinou, právním zástupcem či jakoukoli jinou osobou podle vlastního výběru s tím, že toto oprávnění podléhá pouze podmínkám stanoveným zákonem, nebo, pokud je tato osoba cizincem, komunikovat se svými konzulárními orgány v souladu s platným mezinárodním právem;

(e) zaručí přístup příslušných a zákonem pověřených orgánů a institucí na místa, kde jsou zadržovány osoby zbavené svobody, v případě potřeby na základě předchozího povolení soudního orgánu;

(f) zaručí, že jakákoli osoba zbavená svobody nebo, v případě podezření na nucené zmizení, jelikož osoba zbavená svobody není schopna vykonávat toto právo, jakákoli osoba s oprávněným zájmem, například příbuzní osoby zbavené svobody, jejich zástupci nebo jejich právní zástupce, bude za všech okolností oprávněna dát podnět k zahájení soudního řízení, aby soud mohl neprodleně rozhodnout o zákonnosti zbavení svobody a nařídít propuštění osoby, pokud takové zbavení svobody není v souladu se zákonem.

3. Každý účastnický stát zajistí sestavení a vedení jednoho či více aktualizovaných oficiálních rejstříků a/nebo soupisů osob zbavených svobody, které budou na požádání ihned dány k dispozici jakýmkoli soudním či jiným příslušným orgánům nebo institucím k tomuto účelu zmocněným právem daného účastnického státu nebo jakýmkoli příslušným mezinárodním smluvním dokumentem, jehož stranou je daný stát. Musí zde být obsaženy minimálně tyto informace:

(a) totožnost osoby zbavené svobody;

(b) den, čas a místo, kde byla osoba zbavena svobody, a označení orgánu, který osobu zbavil svobody;

(c) orgán, který nařídil zbavení svobody, a důvody zbavení svobody;

(d) orgán odpovědný za dozor nad výkonem zbavení svobody;

(e) místo výkonu zbavení svobody, den a čas přijetí na místo výkonu zbavení svobody a orgán odpovědný za místo výkonu zbavení svobody;

(f) údaje týkající se zdravotního stavu osoby zbavené svobody;

(g) v případě smrti v době výkonu zbavení svobody, okolností a příčina smrti a místo určení ostatků;

(h) den a čas propuštění na svobodu nebo přemístění na jiné místo výkonu zbavení svobody, místo určení a orgán odpovědný za přemístění.

Článek 18

1. S výhradou ustanovení článků 19 a 20 každý účastnický stát zaručí jakékoli osobě s oprávněným zájmem na této informaci, například příbuzným osoby zbavené svobody, jejich zástupcům či jejich právnímu zástupci, přístup alespoň k následujícím informacím:

- (a) orgán, který nařídil zbavení svobody;
- (b) den, čas a místo, kde byla osoba zbavena svobody a přijata na místo výkonu zbavení svobody;
- (c) orgán odpovědný za dozor nad výkonem zbavení svobody;
- (d) místo pobytu osoby zbavené svobody včetně, v případě jejího přemístění na jiné místo výkonu zbavení svobody, místo určení a orgán odpovědný za přemístění;
- (e) den, čas a místo propuštění na svobodu;
- (f) údaje týkající se zdravotního stavu osoby zbavené svobody;
- (g) v případě smrti v době výkonu zbavení svobody, okolnosti a příčina smrti a místo určení ostatků.

2. V případě potřeby musí být přijata příslušná opatření na ochranu osob uvedených v odstavci 1 tohoto článku, jakož i osob podílejících se na vyšetřování, před jakýmkoli špatným nakládáním, zastrahováním nebo postihem v důsledku pátrání po informacích týkajících se osoby zbavené svobody.

Článek 19

1. Osobní údaje, včetně zdravotních a genetických údajů, které jsou shromažďovány a/nebo předávány v rámci pátrání po zmizelé osobě, nesmí být užívány či dávány k dispozici pro účely jiné než je pátrání po zmizelé osobě. Tím není dotčeno užívání takových údajů v trestním řízení týkajícím se trestného činu nuceného zmizení nebo při výkonu práva na odškodnění.

2. Shromažďování, zpracovávání, užívání a uchovávání osobních údajů, včetně zdravotních a genetických údajů, nesmí zasahovat nebo mít za následek zásah do lidských práv, základních svobod nebo lidské důstojnosti jednotlivce.

Článek 20

1. Pouze v případech, kdy je osoba pod ochranou zákona a zbavení svobody podléhá soudní kontrole, může být právo na informace uvedené v článku 18 omezeno na základě výjimky, je-li to zcela nezbytné a je-li to stanoveno zákonem, a pokud by předání těchto informací mělo nepříznivý dopad na soukromí či bezpečnost osoby, ztěžovalo vyšetřování trestní věci, nebo z jiných obdobných důvodů podle zákona a v souladu s platným mezinárodním právem a s cíli této úmluvy. V žádném případě nesmí dojít k omezení práva na informace uvedené v článku 18, které by mohlo zakládat jednání vymezené v článku 2 nebo porušení článku 17 odstavce 1.

2. Aniž by tím byla dotčena úvaha o tom, zda byla osoba zbavena svobody v souladu se zákonem, účastnické státy zaručí osobám uvedeným v článku 18 odstavci 1 právo na okamžitou a účinnou soudem nařízenou nápravu jako způsob, jak neprodleně získat informace uvedené v článku 18 odstavci 1. Toto právo na nápravu nesmí být za žádných okolností pozastaveno nebo omezeno.

Článek 21

Každý účastnický stát přijme opatření potřebná k zajištění, aby osoby zbavené svobody byly propouštěny na svobodu způsobem umožňujícím spolehlivě ověřit, že byly skutečně propuštěny. Každý účastnický stát rovněž přijme opatření potřebná k zajištění fyzické nedotknutelnosti takových osob a jejich schopnosti při propuštění na svobodu v plném rozsahu vykonávat svá práva, aniž by tím byly dotčeny jakékoli povinnosti, kterým takové osoby případně podléhají podle vnitrostátního práva.

Článek 22

Aniž by tím byl dotčen článek 6, každý účastnický stát přijme potřebná opatření s cílem předcházet následujícímu jednání a za toto jednání ukládat postihy:

- (a) zdržování nebo maření nápravy uvedené v článku 17 odstavci 2(f) a v článku 20 odstavci 2;
- (b) neprovedení záznamu o zbavení svobody v případě jakékoli osoby, nebo zaznamenání jakékoli informace, o níž činitel odpovědný za oficiální rejstřík věděl nebo měl vědět, že je nepřesná;
- (c) odmítnutí poskytnout informace o tom, že osoba byla zbavena svobody, nebo poskytnutí nepřesných informací, i když byly splněny požadavky zákona týkající se poskytování takových informací.

Článek 23

1. Každý účastnický stát zajistí, aby odborná příprava pracovníků orgánů činných v trestním řízení, civilních či vojenských, zdravotnického personálu, veřejných činitelů a jiných osob, které se mohou podílet na zadržování osob zbavených svobody nebo na zacházení s těmito osobami zahrnovala potřebné vzdělávání a poskytování informací o příslušných ustanoveních této úmluvy, s cílem:

- (a) předcházet tomu, aby se tito činitelé podíleli na nucených zmizeních;
- (b) zdůrazňovat význam prevence a vyšetřování v souvislosti s nucenými zmizeními;
- (c) zajistit, aby byla uznávána naléhavá potřeba řešit případy nuceného zmizení.

2. Každý účastnický stát zajistí, aby byly zakázány příkazy či pokyny předepisující, povolující nebo podporující nucené zmizení. Každý účastnický stát zajistí, aby osoba, která odmítne uposlechnout takový příkaz, nebyla potrestána.

3. Každý účastnický stát přijme potřebná opatření s cílem zajistit, aby osoby uvedené v odstavci 1 tohoto článku, které mají důvod se domnívat, že došlo k nucenému zmizení nebo že je plánováno nucené zmizení, oznámily tuto záležitost svým nadřízeným a v případě potřeby příslušným orgánům nebo subjektům oprávněným provést přezkum nebo zjednat nápravu.

Článek 24

1. Pro účely této úmluvy se „obětí“ rozumí zmizelá osoba a jakýkoli jednotlivec, který utrpěl újmu jako přímý důsledek nuceného zmizení.

2. Každá oběť má právo znát pravdu o okolnostech nuceného zmizení, postupu a výsledcích vyšetřování a osudu zmizelé osoby. Každý účastnický stát v tomto ohledu přijme příslušná opatření.

3. Každý účastnický stát přijme veškerá příslušná opatření za účelem pátrání po zmizelých osobách, zjištění místa jejich pobytu a jejich propuštění na svobodu a, v případě smrti, nalezení, uctění a vrácení jejich ostatků.

4. Každý účastnický stát ve svém právním systému zajistí, aby oběti nuceného zmizení měly právo na odškodnění a okamžitou, adekvátní a účinnou náhradu.

5. Právo na odškodnění uvedené v odstavci 4 tohoto článku se vztahuje na odškodnění za hmotnou i morální újmu a podle okolností i na jiné formy odškodnění, například:

- (a) restituci;
- (b) rehabilitaci;
- (c) zadostiučinění, včetně obnovení důstojnosti a pověsti;
- (d) záruky neopakování.

6. Aniž by tím byla dotčena povinnost pokračovat ve vyšetřování až do objasnění osudu zmizelé osoby, každý účastnický stát podnikne příslušné kroky ohledně právní situace zmizelých osob, jejichž osud nebyl objasněn, a právní situace jejich příbuzných, v oblastech jako je sociální zabezpečení, finanční záležitosti, rodinné právo a majetková práva.

7. Každý účastnický stát zaručí právo svobodně zakládat organizace a sdružení pokoušející se zjistit okolnosti nucených zmizení a osud zmizelých osob a pomáhat obětem nucených zmizení, a právo svobodně se účastnit činnosti takových organizací a sdružení.

Článek 25

1. Každý účastnický stát přijme opatření potřebná k předcházení a jejich trestání podle jeho trestního práva:

- (a) neoprávněnému odebrání dětí, které jsou podrobeny nucenému zmizení, dětí, jejichž otec, matka nebo zákonný zástupce jsou podrobeni nucenému zmizení, nebo dětí narozených během věznění matky podrobené nucenému zmizení;
- (b) padělání, ukrývání nebo ničení dokladů prokazujících skutečnou totožnost dětí uvedených v písmenu (a) tohoto odstavce.

2. Každý účastnický stát přijme opatření potřebná k pátrání po dětech uvedených v odstavci 1 (a) tohoto článku, zjištění jejich totožnosti a jejich navrácení do rodin, z nichž pocházejí, v souladu se zákonnými postupy a platnými mezinárodními dohodami.

3. Účastnické státy si budou navzájem nápomocny při pátrání po dětech uvedených v odstavci 1 (a) tohoto článku, zjištění jejich totožnosti a místa pobytu.

4. Vzhledem k potřebě chránit nejlepší zájem dětí uvedených v odstavci 1 (a) tohoto článku a jejich právo na zachování nebo obnovení jejich totožnosti, včetně národnosti, jména a rodinných vztahů uznaných zákonem, musí účastnické státy, které uznávají systém osvojení nebo jinou formu umístování dětí, mít zákonné postupy umožňující přezkoumat řízení o osvojení nebo umístění a podle okolností zrušit jakékoli osvojení či umístění dětí, na jehož počátku bylo nucené zmizení.

5. Ve všech případech, a zejména ve všech záležitostech souvisejících s tímto článkem, je prvořadým hlediskem nejlepší zájem dítěte a dítě, které je schopné si utvořit vlastní názory,

má právo tyto názory svobodně vyjádřit, přičemž názorům dítěte je třeba přikládat odpovídající váhu podle věku a vyspělosti dítěte.

Část II

Článek 26

1. Zřizuje se Výbor pro nucená zmizení (dále jen „Výbor“), který vykonává funkce stanovené touto úmluvou. Výbor sestává z deseti odborníků vysoké morální úrovně a uznávané odbornosti v oblasti lidských práv, kteří své funkce vykonávají jako soukromé osoby a jsou nezávislí a nestranní. Členové Výboru jsou voleni účastnickými státy na základě rovnoměrného zastoupení geografických oblastí. Patříčně zohledněna musí být přínosnost účasti osob s příslušnou právní praxí na práci Výboru a vyváženého zastoupení mužů a žen.

2. Členové Výboru jsou voleni tajným hlasováním ze seznamu osob navržených účastnickými státy z řad jejich státních občanů, na schůzích účastnických států, které za tímto účelem svolává generální tajemník Organizace spojených národů jednou za dva roky. Na těchto schůzích, kde kворum tvoří dvě třetiny účastnických států, jsou za členy Výboru zvoleny ty osoby, které obdrží největší počet hlasů a absolutní většinu hlasů přítomných a hlasujících zástupců účastnických států.

3. První volby se budou konat nejpozději do šesti měsíců od dne vstupu této úmluvy v platnost. Čtyři měsíce přede dnem konání každé volby zašle generální tajemník Organizace spojených národů účastnickým státům dopis s výzvou, aby do tří měsíců předložily návrhy. Generální tajemník připraví seznam všech takto navržených osob v abecedním pořadí s uvedením účastnického státu, který každého kandidáta navrhl, a předloží tento seznam všem účastnickým státům.

4. Členové Výboru jsou voleni na období čtyř let. Mohou být jednou znovuzvoleni. Funkční období pěti z členů zvolených v prvních volbách však skončí po uplynutí dvou let; jména těchto pěti členů vybere losem okamžitě po první volbě předseda schůze uvedené v odstavci 2 tohoto článku.

5. V případě, že člen Výboru zemře či rezignuje nebo z jakéhokoli jiného důvodu nemůže dále vykonávat své povinnosti ve Výboru, účastnický stát, který ho navrhl, jmenuje na základě kritérií uvedených v odstavci 1 tohoto článku jiného kandidáta z řad svých státních občanů, který bude funkci vykonávat po zbytek jeho funkčního období, s výhradou souhlasu většiny účastnických států. Takový souhlas se považuje za daný, pokud polovina či více než polovina účastnických států neodpoví záporně do šesti týdnů poté, co je generální tajemník Organizace spojených národů informoval o navrženém jmenování.

6. Výbor stanoví svůj vlastní jednací řád.

7. Generální tajemník Organizace spojených národů poskytne Výboru prostředky, pracovníky a zařízení potřebné k účinnému výkonu jeho funkcí. Generální tajemník Organizace spojených národů svolá první schůzi Výboru.

8. Členové Výboru mají nárok na výhody, výsady a imunity znalců pověřených posláním pro Organizaci spojených národů stanovené v příslušných paragrafech Úmluvy o výsadách a imunitách Organizace spojených národů.

9. Každý účastnický stát musí spolupracovat s Výborem a být jeho členům nápomocen při plnění jejich mandátu v takovém rozsahu, v jakém tento účastnický stát přijal funkce Výboru.

Článek 27

Konference účastnických států se bude konat nejdříve čtyři roky a nejpozději šest let od vstupu této úmluvy v platnost s cílem vyhodnotit fungování Výboru a rozhodnout, v souladu s postupem popsáním v článku 44 odstavci 2, zda je vhodné přenést na jiný orgán – aniž by se vyloučila jakákoli možnost – monitorování plnění této úmluvy v souladu s funkcemi vymezenými v článcích 28-36.

Článek 28

1. Výbor v rámci působnosti, která je mu přiznána touto úmluvou, spolupracuje se všemi příslušnými orgány, úřady a specializovanými agenturami a fondy Organizace spojených národů, se smluvními orgány ustavenými mezinárodními smluvními dokumenty, se zvláštními procedurami Organizace spojených národů a s příslušnými regionálními mezivládními organizacemi či subjekty, jakož i se všemi příslušnými státními institucemi, agenturami či úřady usilujícími o ochranu všech osob proti nuceným zmizením.

2. Při plnění svého mandátu se Výbor radí s jinými smluvními orgány ustavenými příslušnými mezinárodními smluvními dokumenty v oblasti lidských práv, zejména s Výborem pro lidská práva ustaveným Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, s cílem zajistit soulad jejich příslušných vyjádření a doporučení.

Článek 29

1. Každý účastnický stát předloží Výboru prostřednictvím generálního tajemníka Organizace spojených národů zprávu o opatřeních, která přijal ke splnění svých závazků podle této úmluvy, do dvou let od vstupu této úmluvy v platnost pro daný účastnický stát.

2. Generální tajemník Organizace spojených národů dá tuto zprávu k dispozici všem účastnickým státům.

3. Každou zprávu posoudí Výbor, který vydá připomínky, vyjádření či doporučení, jak uzná za vhodné. Připomínky, vyjádření či doporučení budou sděleny danému účastnickému státu, který na ně může odpovědět z vlastní iniciativy nebo na žádost Výboru.

4. Výbor může rovněž požádat účastnické státy o poskytnutí dodatečných informací ohledně provádění této úmluvy.

Článek 30

1. Žádost o pátrání po zmizelé osobě a o její nalezení může být jako bezodkladná záležitost předložena Výboru příbuznými zmizelé osoby nebo jejich zákonnými zástupci, jejich právním zástupcem nebo jakoukoli jimi pověřenou osobou, jakož i jakoukoli jinou osobou s oprávněným zájmem.

2. Pokud je Výbor toho názoru, že žádost o bezodkladný úkon předložená podle odstavce 1 tohoto článku:

- (a) není zjevně neopodstatněná;
- (b) nezakládá zneužití práva předkládat takové žádosti;
- (c) již byla řádně předložena příslušným orgánům daného účastnického státu, například orgánům oprávněným zahájit vyšetřování, pokud existuje taková možnost;
- (d) není neslučitelná s ustanoveními této úmluvy a
- (e) tatáž věc není projednávána v rámci jiné mezinárodní procedury pro vyšetřování či řešení sporů téže povahy;

požádá daný účastnický stát, aby ve lhůtě stanovené Výborem poskytl informace o situaci hledaných osob.

3. Na základě informací poskytnutých daným účastnickým státem podle odstavce 2 tohoto článku může Výbor zaslat účastnickému státu doporučení, včetně žádosti, aby účastnický stát přijal veškerá potřebná opatření, včetně přechodných opatření, ke zjištění místa pobytu a k ochraně dané osoby v souladu s touto úmluvou, a aby ve stanovené lhůtě informoval Výbor o přijatých opatřeních s přihlédnutím k naléhavosti situace. Výbor informuje osobu, která předložila žádost o bezodkladný úkon, o svých doporučeních a o informacích, které mu stát poskytl, jakmile budou tyto informace k dispozici.

4. Výbor pokračuje v úsilí o spolupráci s daným účastnickým státem tak dlouho, dokud není osud hledané osoby vyřešen. Osoba, která předložila žádost, musí být průběžně informována.

Článek 31

1. Účastnický stát může při ratifikaci této úmluvy nebo kdykoli poté prohlásit, že uznává příslušnost Výboru přijímat a posuzovat oznámení podávaná jednotlivci podléhajícími jeho jurisdikci nebo jménem jednotlivců podléhajícími jeho jurisdikci, kteří tvrdí, že jsou oběti porušení ustanovení této úmluvy tímto účastnickým státem. Výbor nepřijme jakékoli oznámení týkající se účastnického státu, který neučinil takové prohlášení.

2. Výbor považuje oznámení za nepřijatelné, jestliže:

- (a) oznámení je anonymní;
- (b) oznámení zakládá zneužití práva předkládat taková oznámení nebo je neslučitelné s ustanoveními úmluvy;
- (c) tatáž věc je projednávána v rámci jiné mezinárodní procedury pro vyšetřování či řešení sporů téže povahy nebo jestliže
- (d) nebyly vyčerpány veškeré účinné vnitrostátní opravné prostředky, které jsou k dispozici. Toto pravidlo neplatí v případech, kdy se opravné řízení nepřiměřeně protahuje.

3. Je-li Výbor toho názoru, že oznámení splňuje požadavky stanovené v odstavci 2 tohoto článku, zašle oznámení danému účastnickému státu a požádá ho, aby ve lhůtě stanovené Výborem předložil vyjádření a připomínky.

4. Výbor může kdykoli po obdržení oznámení a před dosažením rozhodnutí o skutkové podstatě zaslat danému účastnickému státu k urychlenému vyřízení žádost, aby účastnický stát přijal přechodná opatření potřebná k zamezení možnému vzniku nenapravitelné újmy, kterou by mohly utrpět oběti údajného porušení. Pokud Výbor uplatní

vlastní uvážení, nevyplývá z toho rozhodnutí o přijatelnosti nebo o skutkové podstatě oznámení.

5. Výbor projednává oznámení podle tohoto článku na neveřejných zasedáních. Oznamovatele informuje o odpovědích poskytnutých daným účastnickým státem. Pokud se Výbor rozhodne proceduru dovést do konce, sdělí své názory účastnickému státu a oznamovateli.

Článek 32

Účastnický stát této úmluvy může kdykoli prohlásit, že uznává příslušnost Výboru přijímat a posuzovat oznámení, v nichž účastnický stát tvrdí, že jiný účastnický stát neplní své závazky podle této úmluvy. Výbor nepřijme oznámení týkající se účastnického státu, který neučinil takové prohlášení, ani oznámení podaná účastnickým státem, který neučinil takové prohlášení.

Článek 33

1. Pokud Výbor obdrží spolehlivé informace nasvědčující tomu, že účastnický stát závažným způsobem porušuje ustanovení této úmluvy, může po poradě s daným účastnickým státem požádat jednoho či více ze svých členů o neprodlené vykonání návštěvy a podání zprávy Výboru.

2. Výbor písemně vyrozumí daný účastnický stát o svém úmyslu zorganizovat návštěvu, přičemž uvede složení delegace a účel návštěvy. Účastnický stát Výboru odpoví v přiměřené lhůtě.

3. Na odůvodněnou žádost účastnického státu může Výbor rozhodnout o odložení či zrušení své návštěvy.

4. Pokud účastnický stát s návštěvou souhlasí, Výbor a daný účastnický stát spolupracují s cílem stanovit způsob uskutečnění návštěvy a účastnický stát poskytne Výboru veškeré prostředky potřebné pro úspěšné dokončení návštěvy.

5. Po vykonání návštěvy Výbor sdělí danému účastnickému státu svá vyjádření a doporučení.

Článek 34

Pokud Výbor obdrží informace, které podle jeho mínění obsahují důvodné náznaky, že na území podléhajícím jurisdikci účastnického státu jsou v rozsáhlém měřítku nebo systematicky prováděna nucená zmizení, může poté, co si od daného účastnického státu vyžádá veškeré příslušné informace o situaci, předložit věc k bezodkladnému projednání Valnému shromáždění Organizace spojených národů prostřednictvím generálního tajemníka Organizace spojených národů.

Článek 35

1. Výbor má působnost pouze vůči nuceným zmizením, která začala po vstupu této úmluvy v platnost pro daný účastnický stát.

2. Pokud se účastnický stát stane stranou této mluvy po jejím vstupu v platnost, závazky tohoto státu vůči Výboru se vztahují pouze na nucená zmizení, která začala po vstupu této úmluvy v platnost pro daný stát.

Článek 36

1. Výbor předkládá účastnickým státům a Valnému shromáždění Organizace spojených národů výroční zprávu o své činnosti podle této úmluvy.

2. Dříve než je ve výroční zprávě uveřejněno vyjádření k účastnickému státu, musí být daný účastnický stát předem informován a musí mu být poskytnuta přiměřená lhůta k odpovědi. Tento účastnický stát může požádat o uveřejnění svých připomínek či vyjádření ve zprávě.

Část III

Článek 37

Žádným z ustanovení této úmluvy nejsou dotčena jakákoli ustanovení, která jsou příznivější pro ochranu všech osob před nuceným zmizením a jsou případně obsažena v:

- (a) právu účastnického státu;
- (b) mezinárodním právem platným pro tento stát.

Článek 38

1. Tato úmluva je otevřena k podpisu všem členským státům Organizace spojených národů.

2. Tato úmluva podléhá ratifikaci všemi členskými státy Organizace spojených národů. Listiny o ratifikaci se ukládají u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

3. Tato úmluva je otevřena k přístupu všem členským státům Organizace spojených národů. Přístup se uskuteční uložením listiny o přístupu u generálního tajemníka.

Článek 39

1. Tato úmluva vstoupí v platnost třicátý den ode dne uložení dvacáté listiny o ratifikaci či přístupu u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

2. Pro každý stát, který tuto úmluvu ratifikuje nebo k ní přistoupí po uložení dvacáté listiny o ratifikaci či přístupu, vstoupí tato úmluva v platnost třicátý den ode dne uložení listiny o ratifikaci či přístupu tohoto státu.

Článek 40

Generální tajemník Organizace spojených národů vyrozumí všechny členské státy Organizace spojených národů a všechny státy, které podepsaly tuto úmluvu nebo k ní přistoupily, o následujícím:

- (a) podpisech, ratifikacích a přistupech podle článku 38;
- (b) dni vstupu této úmluvy v platnost podle článku 39.

Článek 41

Ustanovení této úmluvy se vztahují na všechny části federálních států bez jakýchkoli omezení či výjimek.

Článek 42

1. Jakýkoli spor mezi dvěma či více účastnickými státy ohledně výkladu či uplatňování této úmluvy, který nelze vyřešit jednáním nebo postupy výslovně stanovenými v této úmluvě se,

na žádost jednoho z nich, předloží k rozhodčímu řízení. Pokud strany nejsou schopny se dohodnout na organizaci rozhodčího řízení do šesti měsíců od data žádosti o rozhodčí řízení, může kterákoli z těchto stran spor předložit Mezinárodnímu soudnímu dvoru prostřednictvím žádosti podané v souladu se Statutem soudního dvora.

2. Stát může při podpisu či ratifikaci této úmluvy nebo přístupu k ní prohlásit, že se necítí být vázán odstavcem 1 tohoto článku. Ostatní účastnické státy nejsou vázány odstavcem 1 tohoto článku ve vztahu k jakémukoli účastnickému státu, který učinil takové prohlášení.

3. Jakýkoli účastnický stát, který učinil prohlášení v souladu s ustanoveními odstavce 2 tohoto článku, může toto prohlášení kdykoli odvolat oznámením generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

Článek 43

Touto úmluvou nejsou dotčena ustanovení mezinárodního humanitárního práva, včetně závazků vysokých smluvních stran čtyř Ženevských úmluv z 12. srpna 1949 a jejich dvou Dodatkových protokolů z 8. června 1977, ani možnost, kterou má jakýkoli účastnický stát, dát Mezinárodnímu výboru Červeného kříže oprávnění navštěvovat místa, kde jsou zadržovány osoby v situacích, na které se nevztahuje mezinárodní humanitární právo.

Článek 44

1. Jakýkoli účastnický stát této úmluvy může navrhnout změnu a předložit ji generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů. Generální tajemník pak navrženou změnu oznámí účastnickým státům této úmluvy se žádostí o sdělení, zda jsou pro svolání konference účastnických států za účelem posouzení návrhu a hlasování o něm. Pokud se do čtyř měsíců od data takového oznámení alespoň jedna třetina účastnických států vysloví pro takovou konferenci, generální tajemník svolá konferenci pod záštitou Organizace spojených národů.

2. Jakoukoli změnu přijatou dvoutřetinovou většinou účastnických států přítomných a hlasujících na této konferenci předloží generální tajemník Organizace spojených národů všem účastnickým státům k přijetí.

3. Změna přijatá podle odstavce 1 tohoto článku vstoupí v platnost poté, co ji přijmou dvě třetiny účastnických států této úmluvy v souladu s jejich příslušnými ústavními postupy.

4. Po svém vstupu v platnost jsou změny závazné pro ty účastnické státy, které je přijaly, a ostatní účastnické státy jsou nadále vázány ustanoveními této úmluvy a jakýmkoli předchozími změnami, které přijaly.

Článek 45

1. Tato úmluva, jejíž arabské, čínské, anglické, francouzské, ruské a španělské znění mají stejnou platnost, bude uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů.

2. Generální tajemník Organizace spojených národů zašle ověřené kopie této úmluvy všem státům uvedeným v článku 38.